

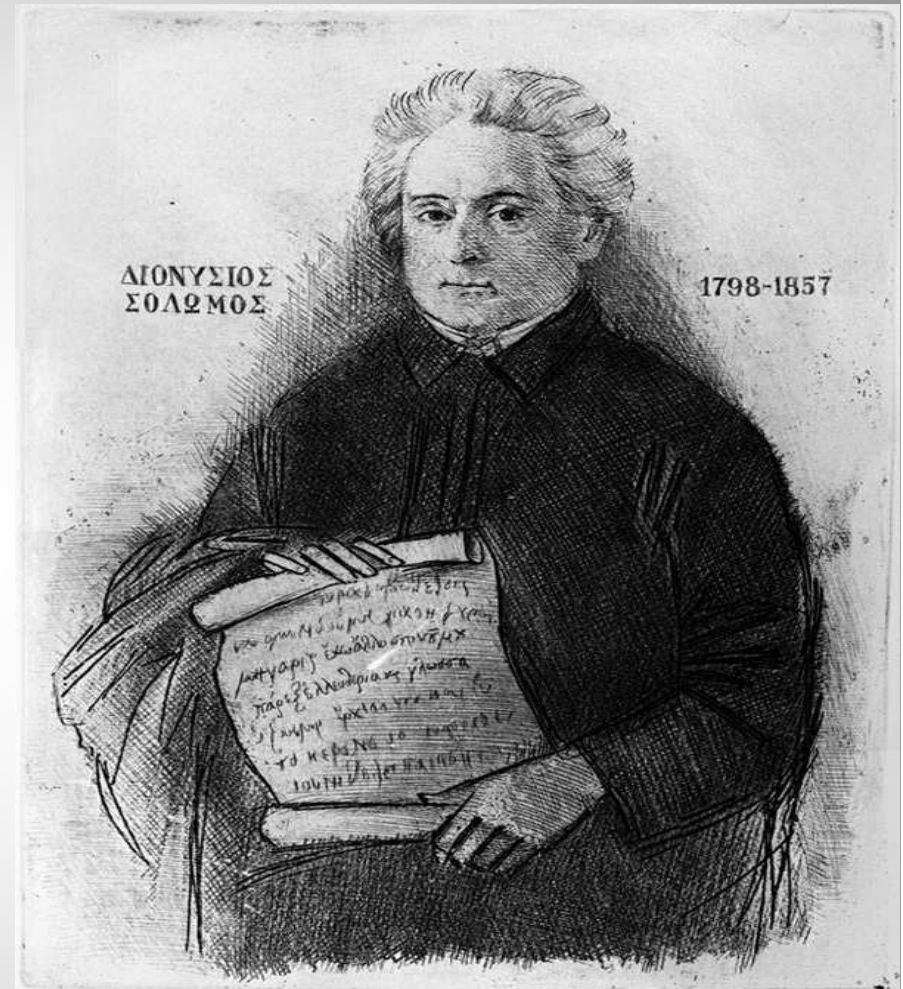
Διονύσιος Σολωμός (1798 - 1857)

- Ένας από τους σημαντικότερους νεοέλληνες ποιητές. Είναι ο εθνικός μας ποιητής
- Ήταν ο πρώτος που καλλιέργησε συστηματικά τη δημοτική γλώσσα
- Αξιοποίησε την προγενέστερη ποιητική παράδοση (κρητική λογοτεχνία, δημοτικό τραγούδι)
- Έγραψε τον «Ύμνο εις την Ελευθερίαν», του οποίου οι δύο πρώτες στροφές έγιναν ο εθνικός ύμνος της Ελλάδας

http://users.uoa.gr/~nektar/arts/tributes/dionysios_solwmos/ymnos_eis_thn_eley8erian.htm

- Άλλα έργα του είναι: *Ελεύθεροι Πολιορκημένοι*, *Ο Πόρφυρας*, *Η Γυναίκα της Ζάκυθος*, *Λάμπρος*

<http://www.youtube.com/watch?v=P85kXUQWGI8>

http://users.uoa.gr/~nektar/arts/tributes/dionysios_solwmos/eley8eroi_poliorkhmenoi.htm

http://latistor.blogspot.gr/2012/08/blog-post_13.html

Διονύσιος Σολωμός: "Ελεύθεροι Πολιορκημένοι»

- Οι Ελεύθεροι Πολιορκημένοι είναι εμπνευσμένο από τον αγώνα των κατοίκων του Μεσολογγίου ενάντια στον Τούρκο κατακτητή. Το ποίημα είναι γραμμένο σε τρία (3) σχεδιάσματα που το καθένα αποτελεί κάθε φορά και μια διαφορετική ποιητική κατάθεση του Σολωμού.
- Τα αποσπάσματα του βιβλίου είναι παρμένα από το Β' σχεδιάσμα στο οποίο εν γένει ο ποιητής διεκτραγωδεί τα δεινά των κατοίκων του Μεσολογγίου λίγο πριν την ηρωική έξοδό τους

Η «Έξοδος του Μεσολογγίου»: Θ. Βρυζάκης, (1855)

<http://www.slideboom.com/presentations/681851/%CE%97-%CE%B4%CE%B5%CF%8D%CF%84%CE%B5%CF%81%CE%B7-%CF%80%CE%BF%CE%BB%CE%B9%CE%BF%CF%81%CE%BA%CE%AF%CE%B1-%CF%84%CE%BF%CF%85-%CE%9C%CE%B5%CF%83%CE%BF%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%B3%CE%AF%CE%BF%CF%85---%CE%BF-%CE%94%CE%B9%CE%BF%CE%BD%CF%8D%CF%83%CE%B9%CE%BF%CF%82-%CE%A3%CE%BF%CE%BB%CF%89%CE%BC%CF%8C%CF%82>

«Ελεύθεροι Πολιορκημένοι»

Διδακτικοί Στόχοι

- Να γνωρίσουν οι μαθητές πώς μορφοποιεί ο ποιητής τις ποιητικές εικόνες της πείνας, της άνοιξης και της χαράς της ζωής, που αντιπαραβάλλονται με τον εσωτερικό διχασμό των πολιορκημένων
- Να δουν τον αποσπασματικό χαρακτήρα της ποίησής του και την προσπάθειά του να φτάσει την αισθητική τελειότητα

<http://www.youtube.com/watch?v=HzMY0U2gJiU>

<http://www.youtube.com/watch?v=7EhrwAxOPUY>

<http://www.slideshare.net/atzikakou/ss-3868413>

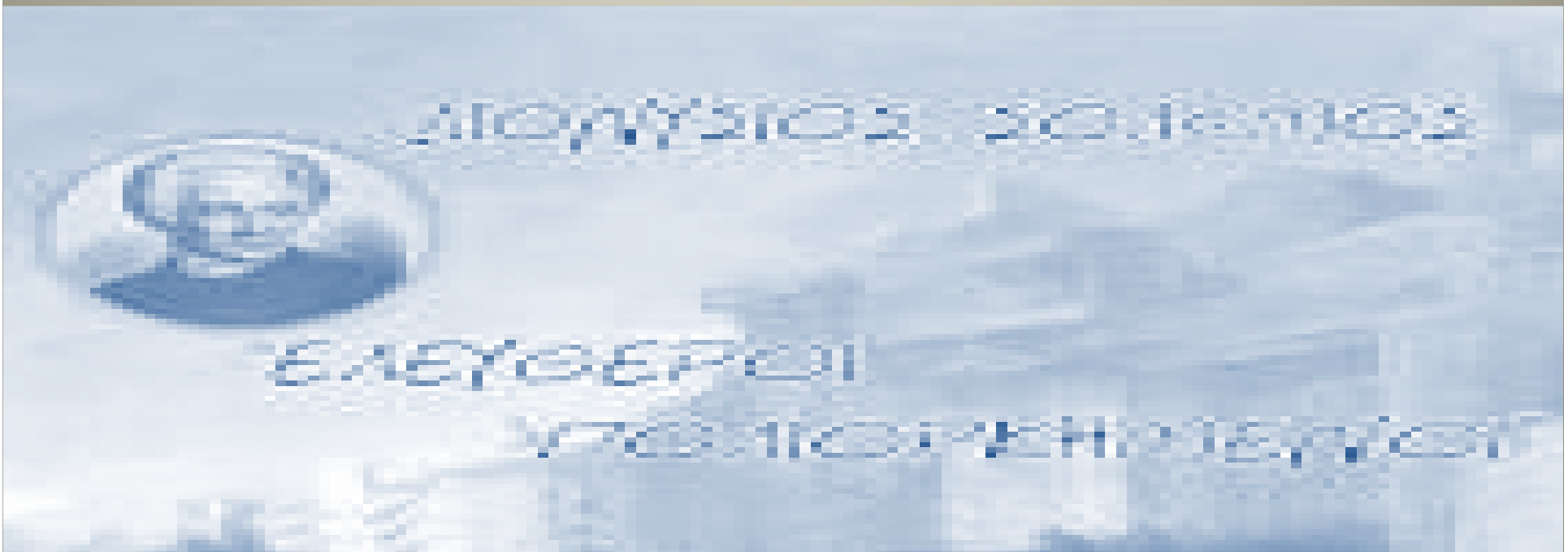
Θεματικά Κέντρα

- Πείνα και απόγνωση των υπερασπιστών του Μεσολογγίου
- Η φύση, η άνοιξη και ο έρωτας
- Η χαρά της ζωής και ο πειρασμός
- Ο εσωτερικός διχασμός των πολιορκημένων

Ενότητες:

- 1^ο απόσπασμα: η πείνα και οι συνέπειές της στους κατοίκους του Μεσολογγίου
- 2^ο απόσπασμα: οι πειρασμοί και το μεγαλείο της φύσης την εποχή της άνοιξης, που έρχεται σε αντίθεση με τη δραματική κατάσταση των Μεσολογγιτών

1^ο απόσπασμα

- Νεκρική σιγή επικρατεί στον κάμπο (άκρα, τάφος) —————> κάποιιο σημαντικό γεγονός
- Η μάνα, το σύμβολο της αγάπης, της στοργής και της τρυφερότητας αισθάνεται ζήλια για το μικρό πουλί που τρώει, ενώ το παιδί της όχι και έτσι ακυρώνεται ο ρόλος της
- Η εξαθλίωση αποτυπώνεται στα μάτια (πολυτιμότερο αγαθό, όρκος), που μαυρίζουν από την αδυναμία

1^ο απόσπασμα

- Ο Σουλιώτης, ο γενναίος πολεμιστής, κλαίει, γιατί η πείνα τον οδηγεί σε απόγνωση και δυστυχία και τον καθιστά ανίκανο και κοινωνικά άχρηστο
- Η προσωποποίηση του τουφεκιού επιδιώκει να δείξει το στενό συναισθηματικό δεσμό του πολεμιστή με το όπλο του
- Τραγική η θέση του πολεμιστή, γιατί ο Τούρκος γνωρίζει τις δυσκολίες της επιβίωσής του
- Η ατμόσφαιρα είναι συναισθηματικά φορτισμένη με τους δύο πρωταγωνιστές και δημιουργούνται ζωηρές εικόνες

- Ο ποιητής μας τοποθετεί χρονολογικά στην εποχή της άνοιξης προδίδοντας την επαναφορά στη ζωή ύστερα από την νάρκη του χειμώνα
- Ο Απρίλης (συμβολίζει την άνοιξη, τη χαρά και τη ζωή) και ο Έρωτας (την αγάπη, ζωοποιό δύναμη που η καταλυτική της ισχύ δρα ευεργετικά) παρουσιάζονται από τον ποιητή προσωποποιημένοι, που ξέγνοιαστα χορεύουν και γελούν μέσα στην ομορφιά του φυσικού τοπίου
- Με μια εύστοχη αντίθεση, δίνεται η τραγική κατάσταση της περιοχής που είναι πολιορκημένη και περικυκλωμένη από τα εχθρικά στρατεύματα - άρματα

2^ο απόσπασμα

2^ο απόσπασμα

- Επανέρχεται γρήγορα στο φυσικό τοπίο για να απαριθμήσει τις δυνάμεις της φύσης που συνθέτουν τελικά το μέγεθος της φυσικής ομορφιάς και χάρης (πρόβατα, πεταλούδα, σκουληκάκι)
- Μας παραπέμπουν σε κινητικές εικόνες, δημιουργούν την αίσθηση έντονης δραστηριότητας και μιας φύσης που σφύζει από ζωή
- Ο ποιητής, με το μεστό του στίχο και την κατάλληλη επιλογή των λέξεων, κατορθώνει να αποδώσει το ανείπωτο, και σχηματίζει στο νου μας μια ονειρική εικόνα

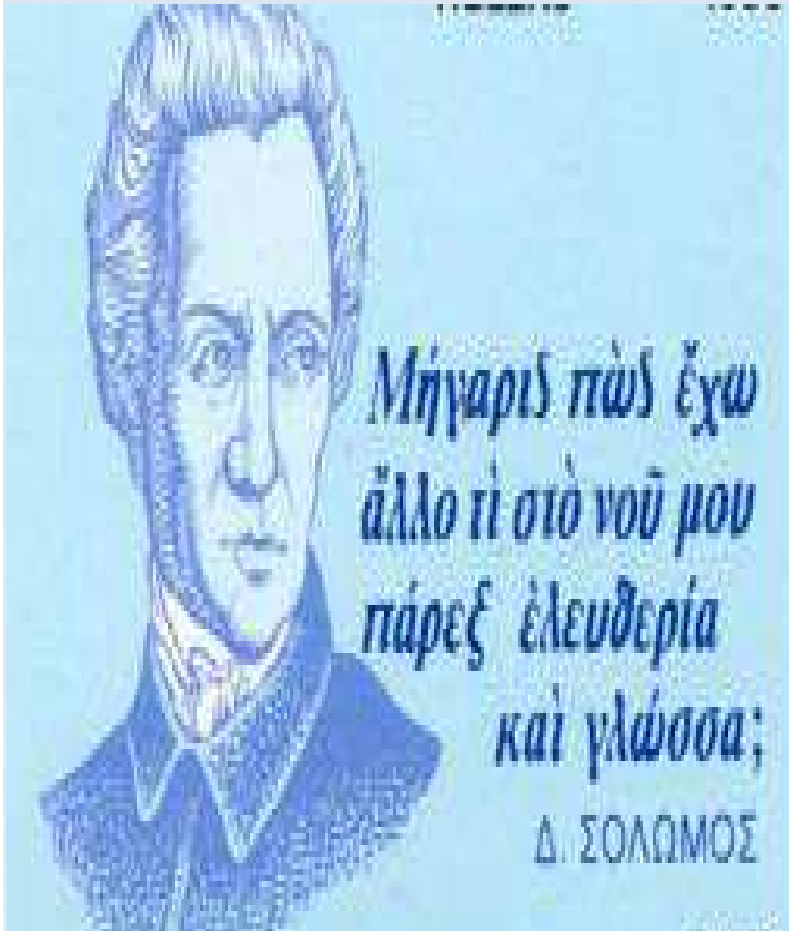
2^ο απόσπασμα

- Η μαύρη πέτρα και το ξερό χορτάρι στοιχεία αναπόσπαστα του ελληνικού τοπίου
- Με μια έντονη αντίθεση από την ομορφιά της φύσης περνά στο θάνατο και στη θυσία
- Το προκλητικό κάλεσμα της ζωής και οι πειρασμοί της φύσης δεν κάμπτουν την ηθική αντίσταση των κατοίκων του Μεσολογγίου, που εμμένουν σταθεροί στις αποφάσεις τους και προτιμούν να πεθάνουν, αν είναι να διαφυλαχθεί η ελευθερία

<http://www.youtube.com/watch?v=EmGwHaWXFkY>

Τεχνικά στοιχεία

- **Γλώσσα:** δημοτική που διανθίζεται με μια σειρά από εκφραστικά - τεχνικά μέσα και αποκαλύπτει όλο το βάθος και το πλάτος του λυρισμού
- **Ύφος:** γλαφυρό και παραστατικό. Ο εσωτερικός μονόλογος του Σουλιώτη πολεμιστή που αποδίδεται από τον ποιητή σε α' ενικό πρόσωπο προσδίδουν αμεσότητα και διασπούν τη μονοτονία της χρήσης του γ' ενικού προσώπου
- **Στίχος - Ομοιοκαταληξία:** είναι ζευγαρωτή και ο στίχος 15/σύλλαβος
- **Εκφραστικά μέσα:** επανάληψη, προσωποποίηση, μεταφορά, υπερβολή

Ο Σολωμός στην Τέχνη

<http://digitalschool.minedu.gov.gr/modules/ebook/show.php/DSDIM-E111/322/2164,7886/>

Γνωμικά και Αποφθέγματα

Όμορφος κόσμος, ηθικός, αγγελικά πλασμένος

Γλυκιά η ζωή κι ο θάνατος μαυρίλα

Νύχτα γεμάτη θάματα, νύχτα σπαρμένη
μάγια

Πάντ' ανοιχτά, πάντ' άγρυπνα τα μάτια της ψυχής μου

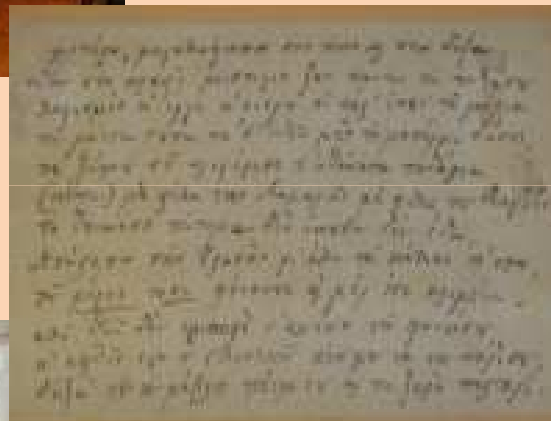

Χαρές και πλούτη κι αν καθούν, και τα βασίλεια κι όλα,
τίποτα δεν είναι σαν στητή, μένει η ψυχή κι ολόρθη

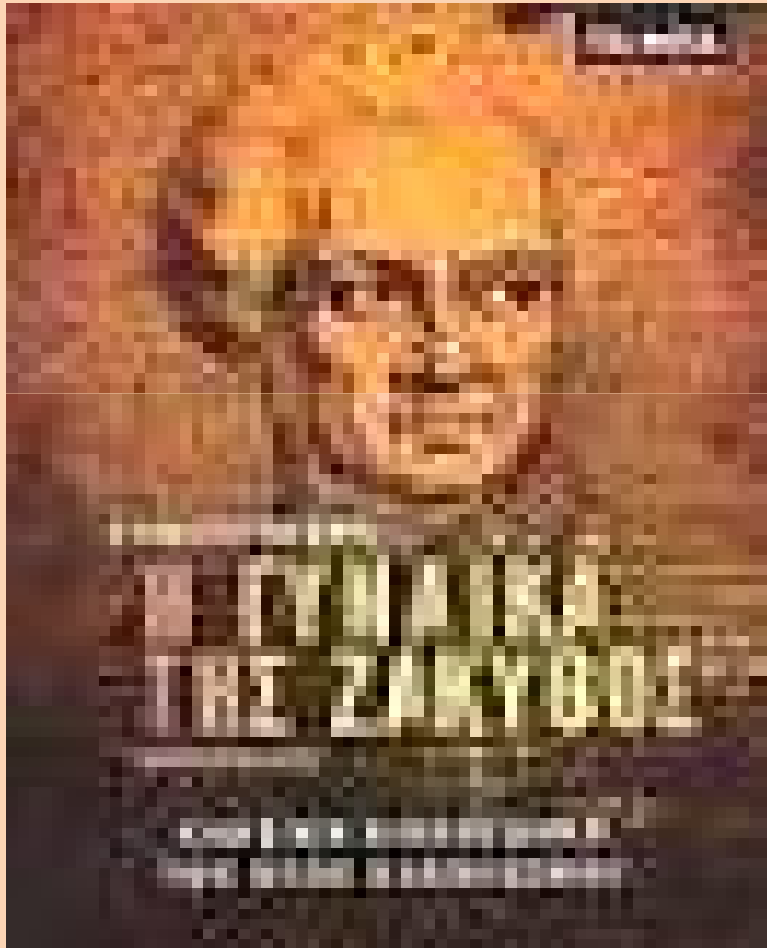
Δυστυχισμένε μου λαέ καλέ και αγαπημένε.
Πάντα ευκολόπιστε και πάντα προδομένε.

Η δύναμή σου πέλαγο κι η θέλησή μου βράχος

Μουσείο Σολωμού

Ερωτήσεις

- Ποιό παράπονο εκφράζουν τα λόγια και τα δάκρυα του Σουλιώτη; Ποιά συναισθήματα σας δημιουργεί αυτή η εικόνα του πολεμιστή;
- Ποιο τραγικό δίλημμα βασανίζει τους πολιορκημένους; Γνωρίζοντας από την ιστορία την έξοδο και το μαρτυρικό τέλος τους, πώς κρίνετε την επιλογή τους;